

7. Víctor J. García-Morales¹, Aurora Garrido-Moreno and Rodrigo Martín-Rojas. The Transformation of Higher Education After the COVID Disruption: Emerging Challenges in an Online Learning Scenario. URL: <https://www.frontiersin.org/articles/10.3389/fpsyg.2021.616059/full> (дата звернення: 10.05.2023).

КОНСУЛЬТАЦІЇ ДЛЯ СТУДЕНТІВ БІОЛОГІЧНИХ СПЕЦІАЛЬНОСТЕЙ В УМОВАХ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ ПІД ЧАС ПАНДЕМІЇ COVID-19

Гасинець Ярослава Степанівна

кандидат біологічних наук, декан біологічного факультету, доцент,

Ужгородський національний університет

yaroslava.hasynets@uzhnu.edu.ua

Староста Володимир Іванович

доктор педагогічних наук, професор кафедри загальної педагогіки та педагогіки вищої школи, професор, Ужгородський національний університет

volodymyr.starosta@uzhnu.edu.ua

Дистанційне навчання набуває широкого поширення і оновлює освітній процес, а світова пандемія Covid-19 суттєво прискорила ці зміни. Аналогічні процеси спостерігаємо з весни 2020 р. в Україні, коли вперше в нашій історії всі заклади вищої освіти перейшли на дистанційну форму навчання [1].

Розрізняють дистанційне навчання синхронне (наприклад, веб-зустріч чи чат викладача і студентів, тобто, синхронна діяльність) та асинхронне, коли переважає вивчення текстових або відеоматеріалів, виконання і надсилання завдань, а також можливе відвідування онлайн-заняття через веб-зустрічі тощо. В умовах асинхронного дистанційного навчання зростає роль самостійної роботи, оскільки студенти мають контролювати та планувати свою роботу в межах термінів виконання завдань тощо (Т. Whittaker, & E. Bonakdarian, 2011) [5]. Погоджуємось з результатами дослідження Г. Санжмятав, С. Тувденням, & О.-Е. Ерденебілег (2021) [2], що дистанційне навчання сприяє розвитку старанності студентів та індивідуальності навчання.

Оскільки в умовах дистанційного навчання учасники освітнього процесу (студенти та викладачі) знаходяться на відстані між собою, ускладнюється міжособистісне спілкування. Студенти можуть сформулювати питання для викладачів під час синхронних/онлайн консультацій чи передати з використанням цифрових засобів, наприклад: платформи дистанційного навчання (Moodle, Google Meet, Google Classroom, Zoom тощо), електронна пошта, соціальні мережі (YouTube, Facebook тощо), месенджери (Viber тощо), персональні сайти викладачів і т.п. У вищій школі найбільш поширеною платформою для реалізації дистанційного навчання стає Moodle [3]. Дослідження показує, що зростає роль інструктажів, пояснень, прикладів, описів

виконання завдань, з якими студент може ознайомитися в режимі асинхронного дистанційного навчання. Консультаційна комунікація є важливим чинником реалізації студентоцентрованого дистанційного навчання в ускладнених умовах пандемії Covid-19 [4] під час вивчення навчальних дисциплін, проходження практик, виконання кваліфікаційних робіт.

Дане повідомлення висвітлює опитування студентів біологічних спеціальностей Державного вищого навчального закладу «Ужгородський національний університет» (далі УжНУ), аби виявити їх ставлення до консультацій в умовах дистанційного навчання під час пандемії Covid-19.

Емпіричне дослідження проводили на базі біологічного факультету УжНУ. Підготовка студентів на біологічному факультеті УжНУ здійснюється за спеціальностями: 014.05 – Середня освіта (Біологія та здоров'я людини); 091 – Біологія; 203 – Садівництво і виноградарство. До анонімного онлайн опитування з використанням Google Forms долучено 188 студентів у 2020 р., 170 – у 2021 р.; для опрацювання отриманих результатів використано комп'ютерну програму IBM SPSS Statistics 23. Студентам пропонували відповісти: «Яка форма консультації викладачів університету, на Вашу думку, найбільш ефективна і зручна для студентів: очна – групова (усна); індивідуальна (усна); дистанційна – синхронна чи асинхронна (Viber, Email, платформи онлайн навчання, соціальні мережі тощо); кафедральні стенди (письмова інформація)?». Відповідь за п'ятибальною шкалою: 1 (категорично не погоджуюсь); 2 (скоріше не погоджуюсь); 3 (наполовину; і так, і ні), 4 (скоріше погоджуюсь), 5 (повністю погоджуюсь). У даному повідомленні наведено відповіді студентів стосовно їх оцінювання дистанційних – синхронних/онлайн та асинхронних консультацій.

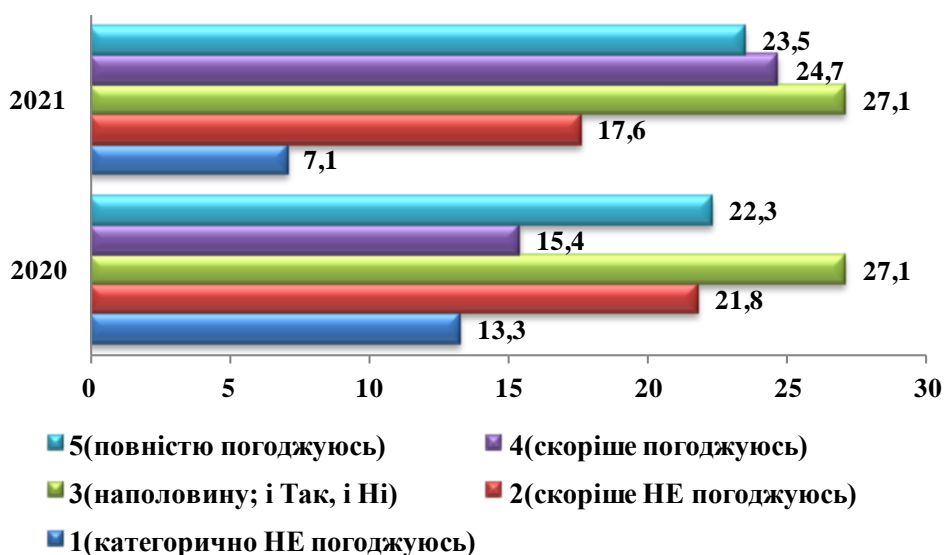

Рис. 1. Відповіді студентів (у %) на питання анкети (Ресурс: власне дослідження)

Таблиця 1

Результати статистичного аналізу (Ресурс: власне дослідження)

Ознака (рік): Групи респондентів	T	df	Sig	Mean Difference
Форма навчання (2020): очна – заочна	-1,297	186	0,196	-0,373
Спеціальність (2020): педагогічні – інші спеціальності	-0,826	186	0,410	-0,185
Стать (2020): чол. – жін.	-2,731	186	0,007	-0,681
Форма навчання (2021): очна – заочна	-0,443	168	0,658	-0,105
Спеціальність (2021): педагогічні – інші спеціальності	-0,032	168	0,975	-0,008
Стать (2021): чол.- жін.	-1,138	168	0,257	-0,312

Позначення: T – емпіричне значення T-критерію; df – число ступенів вільності; Sig. (2-tailed) – значущість (двостороння); Mean Difference – середня різниця.

Порівняння результатів обох років показує, якщо на початку пандемії Covid-19 у 2020 р. позитивно оцінювали дистанційні консультації 64,9% студентів біологічного факультету (разом відповіді «наполовину; і так, і ні», «скоріше погоджуюсь», «повністю погоджуюсь», то у 2021 – спостерігаємо збільшення до 75,3%. У межах кожного року за наслідками обчислення T-критерію (табл. 1) статистично проаналізовано відповіді респондентів за такими ознаками: форма навчання (очна – заочна); спеціальність (педагогічні – інші спеціальності); стать (чол. – жін.). У п'яти із шести випадків порівнюваних груп виявлено відсутність статистично значущих відмінностей ($p \leq 0,05$); виключення складає порівняння 2020 р. за статевою ознакою. Таким чином, проведене дослідження показує, що під час пандемії Covid-19, більшість респондентів позитивно оцінюють консультації в умовах дистанційного навчання, які проводять викладачі для студентів біологічних спеціальностей факультету.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Про організаційні заходи для запобігання поширенню коронавірусу COVID-19: Наказ Міністерства освіти і науки України від 16.03.2020 № 406. URL: <https://mon.gov.ua/ua/npa/pro-organizacijni-zahodi-dlya-zapobigannya-poshirennyu-koronavirusu-s-ovid-19>.
2. Санжмятав Г., Тувденням С., & Ерденебілег О.-Е. (2021). Аналіз ставлення студентів до електронного навчання. Соціальна економіка, 2021. Вип. 62. С. 41-45. DOI: <https://doi.org/10.26565/2524-2547-2021-62-04>. URL: <https://periodicals.karazin.ua/soceconom/article/view/18239>.
3. Староста В.І. Moodle до, під час і після пандемії Covid-19: використання студентами бакалаврату та магістратури. Ел. наукове фахове видання «Відкрите освітнє е-середовище сучасного університету», 2021. Вип. 10. С. 216-230. DOI:

<https://doi.org/10.28925/2414-0325.2021.1018>

URL:

<https://openedu.kubg.edu.ua/journal/index.php/openedu/article/view/368>.

4. Староста В.І. Студентоцентроване дистанційне навчання в ускладнених умовах (пандемія Covid-19, воєнний стан в Україні). Ел. наукове фахове видання «Відкрите освітнє е-середовище сучасного університету», 2023. Вип. 14. С. 63-77. DOI: <https://doi.org/10.28925/2414-0325.2023.146>. URL: <https://openedu.kubg.edu.ua/journal/index.php/openedu/article/view/457>.
5. Whittaker T., Bonakdarian E. Face-to-face experiences for online students: effective, efficient, and engaging hybrid classes. J. Comput. Sci. Coll., 2011. Vol. 26. N 4. PP. 140-148. DOI: <https://doi.org/10.5555/2167431.2167434> URL: <https://dl.acm.org/doi/abs/10.5555/1953573.1953596>.

СПІВПРАЦЯ В ЕПОХУ ЦИФРОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ

Генсерук Галина Романівна

кандидат педагогічних наук, доцент кафедри інформатики та методики її навчання, Тернопільський національний педагогічний університет імені Володимира Гнатюка, genseruk@tnpu.edu.ua

Гром'як Мирон Іванович

кандидат фізико-математичних наук, доцент кафедри математики та методики її навчання, Тернопільський національний педагогічний університет імені Володимира Гнатюка ghromjak@tnpu.edu.ua

Здатність спілкуватися, обмінюватися інформацією та співпрацювати в просторі та часі дала педагогам нові форми роботи та комунікації. Цифрові технології проникають у всі сфери суспільства, і очікується, що усі учасники освітнього процесу будуть використовувати цифрові інструменти в аспектах викладання та навчання [1]. Цифрові інструменти повинні використовуватися свідомо та відповідно до педагогічної та професійної компетенції вчителя.

Цифрова компетентність педагога є важливою для професійної діяльності фахівців. Навчання студентів є ефективним тоді, коли цифрові технології є доповненням до навчального процесу та впроваджуються з чіткими планами, цілями та допоміжними технологічними або людськими ресурсами [2].

У наші дні мета закладу вищої освіти не обмежується навчанням студентів фактичним знанням. Важливими є соціальні навички. Уміння працювати в команді, співпрацювати та спілкуватися з одногрупниками є корисним для отримання знань, а також необхідною умовою для подальшого працевлаштування. Спільне навчання – це процес, коли студенти працюють у командах для отримання знань і навчання. Під час спільного навчання команда активно обмінюється інформацією, ідеями та вирішує проблеми. Співпраця також може бути асинхронною, коли студенти входять у мережу в різний час і в різних місцях, залишаючи свої внески іншим для перегляду та обговорення. З використанням цифрових інструментів ефективність спільного навчання